

• مروری بر مباحث جلسه گذشته

• قرآن و اشاره به تشبیهات برای اثبات معاد (تشبیهات برای نزدیک کردن مفهوم)

• خواب تشبیهی بر موت و معاد با توجه به روایت امام باقر علیه السلام

○ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ أَنْ قَالَ يَا بَنِيَّ إِنَّ تَكُ فِي شَكٍّ مِنَ الْمَوْتِ فَارْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ النَّوْمَ وَ لَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ وَ إِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِنَ الْبَعْثِ فَادْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ الْإِنْتِبَاهَ وَ لَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ فَإِنَّكَ إِذَا فَكَّرْتَ فِي هَذَا عَلِمْتَ أَنَّ نَفْسَكَ بِيَدِ غَيْرِكَ وَ إِنَّمَا النَّوْمُ بِمَنْزِلَةِ الْمَوْتِ وَ إِنَّمَا الْيَقَظَةُ بَعْدَ النَّوْمِ بِمَنْزِلَةِ الْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

▪ بحار الأنوار (ط - بيروت) / ج ۱۳ / ۴۱۷ / باب ۱۸ قصص لقمان و حكمه ص : ۴۰۸

• بررسی به تفاوت عبور با عبرت در فرهنگ دینی و معرفتی

○ عبرت از گذشتگان نشانه تفکر در مسیر روشنائی ذهن

▪ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِي هَانِئَةَ عَنِ الْحَسَنِ الصِّقْلِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (ع) عَمَّا يَرَوِي النَّاسُ أَنَّ تَفَكَّرَ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ قِيَامٍ لَيْلَةٍ قُلْتُ كَيْفَ يَتَفَكَّرُ قَالَ يَمُرُّ بِالْخَرْبَةِ أَوْ بِالْدَّارِ فَيَقُولُ أَيْنَ سَاكِنُوكَ أَيْنَ بَانُوكَ مَا بَالُكَ لَا تَتَكَلَّمِينَ. (الكافي؛ ج ۲؛ ص ۵۴)

• فکر در مفهوم خواب نشان دهنده آن است که تدبیر نفس به دست خویش نیست

• خواب به مانند مرگ است و بیداری به مانند زنده شدن پس از مرگ

• بینش نسبت به مرگ چیست ؟

○ مرگ نشانه فنا است یا بقا ؟

• هستی و وجود به اقتضای درجه وجودی اثر خاص به خود دارد

• توفی و رابطه آن با مرگ و خواب با توجه به آیه ۴۲ سوره مبارکه زمر

○ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (۴۲)

▪ خداوند، جانها را هنگام مرگشان و آن (جان) را که نمرده است هنگام خوابیدن آن می‌گیرد و آن را که مرگش را رقم زده است

نگاه می‌دارد و دیگری را تا زمانی معین رها می‌کند؛ بی‌گمان در این، نشانه‌هایی است برای گروهی که می‌اندیشند.

- مرگ جدایی کامل نفس و جان از بدن
 - مراد از "انفس"، ارواح است، ارواحی که متعلق به بدنها است، نه مجموع روح و بدن، چون مجموع روح و بدن کسی در هنگام مرگ گرفته نمی‌شود، تنها جان‌ها گرفته می‌شود، یعنی علاقه روح از بدن قطع می‌گردد، و دیگر روح به کار تدبیر بدن و دخل و تصرف در آن نمی‌پردازد.
 - و مراد از کلمه "موتها" مرگ بدنها است، حال یا اینکه مضافی در عبارت تقدیر بگیریم و بگوییم تقدیر آیه "اللّه یتوفی الانفس حین موت ابدانها خدا جان‌ها را در هنگام مرگ بدن‌ها می‌گیرد" بوده، و یا اینکه نسبت دادن مرگ به روح را مجاز عقلی بگیریم، و عین همین حرف در کلمه "منامها" می‌آید، چون روح نمی‌خوابد، بلکه این بدن است که به خواب می‌رود. پس در اینجا نیز یا باید بگوییم: تقدیر "فی منام ابدانها" است و یا مجاز عقلی قائل شویم. (ترجمه تفسیر المیزان، ج ۱۷، ص: ۴۰۸)
- اشاره به تغایر نفس و بدن و اینکه مردن و خواب هر دو توفی و قبض روح است
 - خدای تعالی ما بین همین ارواح و انفسی که در هنگام خواب قبض می‌شوند، تفصیل می‌دهد، و آن را دو قسم می‌کند یعنی آن ارواحی که قضای خدا بر مرگشان رانده شده، نگه می‌دارد و دیگر به بدنها بر نمی‌گرداند، و آن ارواحی که چنین قضایی بر آنها رانده نشده، آنها را روانه به سوی بدن‌ها می‌کند، تا آنکه برای مدتی معین که منتهی الیه زندگی آنهاست زنده بمانند.
- اینکه مدت معین را غایت روانه کردن ارواح قرار داده، خود دلیل بر آن است که مراد از روانه کردن ارواح، جنس آن است، به این معنا که بعضی از آنفس را یک بار ارسال می‌کند، و بعضی را دو بار و بعضی را بیشتر و بیشتر تا برسد به آن مدت مقرر.
 - نفس آدمی غیر از بدن اوست، برای اینکه در هنگام خواب از بدن جدا می‌شود و مستقل از بدن و جدای از آن زندگی می‌کند.
 - مردن و خوابیدن، هر دو توفی و قبض روح است، بلکه این فرق بین آن دو هست که مرگ قبض روحی است که دیگر برگشتی برایش نیست، و خواب قبض روحی است که ممکن است روح دوباره برگردد.

لینک فایل صوتی سخنرانی : http://www.almenhaj.com/media/maad/moz_maad_1394.10.17_008.mp3

لینک متن موضوعات و خلاصه سخنرانی : http://www.almenhaj.com/media/maad/moz_maad_1394.10.17_008.pdf

<https://telegram.me/almenhaj>
Islam.shiea@gmail.com , info@almenhaj.com
<https://www.almenhaj.com>